

Ha vist reduïda la seva extensió inicial a una quarta part, les urbanitzacions i les pressions agrícoles el premen per tots costats, el furtivisme és més patent que no pas mai, el problema de la manca d'aigua salta a les planes dels diaris cada estiu, l'eucaliptus i el cranc americà han alterat substancialment els seus principals ecosistemes, l'emmetzinament de la fauna provoca de tant en tant veritables matances, la carretera Cádiz-Huelva torna sovint a reviscolar-se i els diferents organismes i institucions l'utilitzen com a camp on dirimir les seves divergències polítiques i administratives. Tant se val, malgrat tot és i continuarà essent Doñana l'objectiu i el darrer somni dels amants de la natura arreu del continent.

Doñana, el paradís profanat

Ramón Fortià

El Parc Nacional de Doñana s'ha convertit en un dels espais naturals de més alt valor ecològic del continent. La seva importància radica en la funció que té com a punt d'hivernada massiva d'aus aquàtiques així com l'existència d'espècies animals i vegetals amb status poblacionals realment crítics en el conjunt de la seva àrea de distribució.

Malgrat la seva excepcional riquesa que l'ha fet mereixedor, entre d'altres, de la declaració de Patrimoni de la Humanitat i Reserva de la Biosfera per part de la Unesco i de la inclusió en la llista de zones humides d'importància internacional del Conveni de Ramsar, Doñana ha hagut de patir —i ho està fent encara— els atacs d'una societat poc acostumada a respectar el seu entorn natural.

Els problemes de Doñana

El Plan Almonte-Marismas, que va portar a la transformació de milers d'hectàrees de maresma en conreus d'arros principalment i a la modificació de la xarxa de subministrament d'aigua de Doñana, va suposar una reducció importantíssima de la superfície natural del delta així com l'inici d'una problemàtica de manca d'aigua de conseqüències imprevisibles. L'any 1984 era aprovat el Plan de Regeneración Hídrica, que hauria de recuperar unes 12.000 Ha. de zona inundada i mantenir nivells d'aigua acceptables durant els mesos d'estiu. A hores d'ara l'esperat Plan encara no s'ha iniciat.

Un altre vell problema de Doñana és la lluita oberta que hi ha entre els dos organismes que en tenen competències directes.

Per un cantó l'ICONA, que té per funció administrar i gestionar el parc, sovint amb un sentit excessivament tecnocràtic del que ha de ser un espai biològicament protegit. Al seu cantó, un Patronat constituït per representants de la Junta de Andalucía, ajuntaments, ministeris, propietaris i organitzacions conservacionistes, i que té com a objectiu vetllar pel bon compliment de les normes de protecció establertes. El Patronat, amb manca de pressupost i poc poder decisor, s'ha mostrat sovint com un simple espectador de les malifetes que queixen sobre Doñana.

Les pressions urbanístiques tampoc no es queden en terra. Només cal pensar que el parc disposa de 33 km. de platja verge, totalment prohibida als passejants. Matalascafas, important centre turístic del sud de Huelva, creix i s'arrapa materialment a la tanca metàl·lica que defineix l'àrea protegida. Les línies d'alta tensió, que creuen

Els cérvols ocupen el paper de grans herbívors al Parc de Doñana. Foto: R. Fortià

determinats sectors de Doñana, són les responsables que cada any siguin al voltant de 2.000 el nombre d'aus de gran envergadura que hi moren electrocutades.

Pel que fa al furtivisme, poca cosa hi ha a dir. És un fenomen social extremadament arrelat a Andalucía, que es fa més esperador que no pas mai en èpoques de penúria econòmica. Matar un cérvol o una daina pot suposar per a una família subsistir durant una setmana o bé fer-se un petit sobresou.

30.000 aus emmetzinades, el darrer escàndol

Una problemàtica que també sovint incideix sobre el parc és el

de les morts massives d'animals. La secada de l'any 1981 va fer que molts habitants de Doñana, especialment oques i grans herbívors, morissin d'inanició. El botulisme, en forma d'epidèmia, és també un flagell que encara amenaça.

Aquest passat estiu, però, tots hem estat testimonis a través de les agències de premsa i els noticiaris d'actualitat d'un dels espectacles més dantescs que ha patit Doñana en aquests darrers anys. Als mesos de juny, juliol i agost, apareixien als arrossars dels encontorns del parc un nombre considerable d'aus mortes. Els animals anaven allà per alimentar-s'hi donat que les maresmes interiors restaven gairebé seques. Al mes de setembre és quan es produïren

les deteccions més esferidores, amb prop de 20.000 aus emmetzinades.

ICONA, a principis d'octubre, manava obrir una investigació per esclarir els fets i demanar responsabilitats. En un primer moment les anàlisis detecten presència de productes organofosforats (Metilparation), d'alta toxicitat i prohibits per la legislació vigent.

L'afer arribava al Congrés dels diputats, paradoxalment de la mà d'un partit polític que en les passades eleccions a la Junta buscava el vot de l'elector prometent la construcció de l'eix viari Cádiz-Huelva, que seccionaria Doñana en dues meitats. Alfonso Guerra, vice-president del govern i president del Patronat del parc, manifestava estar tranquil ja que les morts s'havien produït fora de l'àrea protegida. Mesos en terra, el mateix havia afirmat que mentre el seu partit estigués en el Govern, l'ecosistema de Doñana no es veuria en absolut alterat.

La politització del tema era ja un fet quan Hernandez Mancha, president d'AP a Andalucía, declarava que les morts eren degudes a la fumigació contra els mosquits efectuada l'estiu passat amb motiu de l'estada del president del Govern al parc. Apareixen noves versions del tema. Tothom hi diu la seva. El 7 d'octubre un informe realitzat per l'Institut de Toxicologia de Sevilla tornava de nou a incidir sobre el metilparation, del qual més tard es coneixia la seva utilització en forma clandestina als arrossars per combatre els efectes del cranc americà.

La història del Parc

L'any 1262, Alfons X el Savi declara l'oc per caçar retal part important de les maresmes del Guadalquivir, tot al voltant del corrent de La Rocina. Sancho IV, fill d'Alfons X, dona terres al Duc de Medina Sidonia en agraïment per la resistència oposada als moros en la defensa de Tarifa.

A les darreries del segle XVI, la dona del setè duc de Medina Sidonia, Ana Gómez de Mendoza, avergonyida per les turbulents històries amoroses de la seva mare dins la cort de Felip II, es retira a viure a les propietats familiars de les maresmes. Per deformació popular, el vedat de «Doña Ana» acaba

denominant-se Doñana.

Al 1624 es construeix l'actual Palau de Doñana, bastit i reestructurat sobre aquell en el qual vivia la seva antiga estada.

A començament d'aquest segle, Doñana inicia una nova època d'esplendor. Alfons XII, que hi va cada any a caçar, el torna a establir com a vedat reial. A partir dels anys 50, s'inicien tot un seguit d'expedicions científiques internacionals al Coto.

Per iniciativa del Dr. Valverde i davant les amenaces patents de destrucció que recaeuen sobre Doñana, neix a Londres l'any 1961 la World

Wildlife Fund, que tres anys més tard col·labora decisivament en la compra de 6800 Ha. les quals passen a constituir l'Estació Biològica de Doñana.

L'any 1969 un decret crea el Parc Nacional de Doñana, amb una extensió de 35.000 Ha. Aquest mateix any, ADENA-WWF amplia l'Estació Biològica amb l'adquisició de 3.200 Ha. més. Al 1978, la Llei 91 de 28 de desembre incrementa i redefiniu la superfície del Parc Nacional, que passa a tenir 50.720 Ha., alhora que es delimiten cinc zones de parc, amb una extensió total de 26.540 Ha.

INNOCENTI

EL DISSENY ITALIÀ I LA TÈCNICA JAPONESA

CONCESSIONARI OFICIAL
C/ Torin, 2 - Gironà
Tel. 21 55 65

GARATGE
ADURNI

INDUSTRIAL: Cuando piense en construir su nueva NAVE, recuerde las ventajas de los PREFABRICADOS: rapidez de montaje y recuperabilidad o transformación, cualidades directamente relacionadas con la RENTABILIDAD.

PARKINGS
CASSETAS
NAVES

CONSTRUCCIONES PREFABRICADAS METALICAS, S. A.

AV. MERIDIANA, 349-353, ESC. A, ENTL^a 1^a

Telex 98970 PCMU-E Telf. 340-7150

08027- BARNÀ

